hin ytri mynd verkanna, ætti að vera skoðuð, og maðurinn ætti, ætti eingöngu að vera dæmdur eptir hinu útvortis sambandi sínu við lögmálið. Endurgjaldið er metið eptir hinu ytra afliki verkanna (Lev. 24. 20). Maðurinn breiðir sinnum eigin mætti, og rjettlætingin verður þar hans eigið verk. Þetta rjettlætisástand er það, sem lögin; hin langsamlegastum [illegible] eptir — — Hið annað stig er "justitia moralis." Tilvísunda "Pelagius" og hinn þinni "Kant". Hið þriðja, eða andans rjettlæti, þarsem verk-in eru skoðuð, sem ávöxtur trúarinnar; eþað þau eiga að gjöra hið sanna og rjetta verk, samkvæmt kröfum lögmálsins. Þetta rjettlæti verður þá ekki hans eigið verk = eðlisskrauti og náðarnaðsemi —, heldur verk náttúrunnar og dyggð manns-ins, er skapar Guðs í manni; þessvegna er þetta rjettlætisástand, það sem Guð hefur skapað, sem Páll og Ágúst. og Lúth. hafa tekið fram, og útlistað að sannfærleiki, í anda opinberunarinnar, sem hinn kristna [illegible] hjá sjer [illegible].

Stríð og sátt viljans við lögmálið. — Syndin —.

36. grein.

Ásamt frjálsræðinu, til að ákvarða sig, til að kjósa, er gefinn möguleikinn að syndga. Þessi möguleiki, verður að veruleika, þegar viljinn kýs sjer í verkinu, hinni [illegible] athöfnunum, þá kemur það vonda fram í sjálfselskunni [illegible] í ljós. Þetta er hið fyrsta svar, sem uppruna hins illa, sem ritningin gefur. Sú fyrsta mynd, sem það vonda birtist í, er skortur lögmálsins. (Ro. 5.) Ef vjer nú gætum nákvæmar að, þá eru þessi einstöku vondu verk, grunnd-vallarlaus, þau eru ekki hin rjetta rót hins illa, því sjerhvert einstakt verk, byggist á vissri, einkennilegri lögun viljans, og þessi viljalögun er rótfest í náttúrufari og eðli hvers manns, eða flestra manna, sem einstaklings sjer, og þetta hvorttveggja gefur inn leindardóm náttúrunnar æskuárunum seinast. Vers lönnu og eðlisfarið liggur í hanninu, áður en mannkynsaga eða ákvörðun, og þessi skepna gjörir á undan öllum verkunum: þessvegna segist maðurinn af því, að maðurinn áður en hann gjörði það vonda, verður að vera vondur. Það illa kemur líka utanað í hann, og maðurinn fremur það vonda. Hann elur það vonda í hjarta-hann, og kyndir það í verkunum, og hann venur sig á það vonda, hann gjörir sjer hvorttveggja af því, hann hefur eignazt af að gjöra ilt, svo sem illur er, og hann skemmir sig af ílsku sinni, bæði við sjálfan sig og aðra, á ýmsum saklausum —; hinn vondi — og það eru flestir af þeim — sleppir sjer í hinu vonda, hann nálgar ekki til hins góða, nema til að hata það og afneita því í og á öðrum, skammar hina og brixlar hvort gott, en vill þó allir sjer gjöra við sig og gjöri sjer góðverk. Hinn vondi, með sjer og háði, snatti, svallífi og drykkjuskap o. fl. þ.h. [illegible]. Því [illegible] í sinn guðlausa selskap, svo þeir verður að stórflokkum, og hinn þessa flokks-fjelag útvegar aðra nýja fjelaga, og alltaf er honum verri og meiri illvirki og syndir — ískulir öllum nátrunum — af þeim, sem hjálpar hinum fjelaginu, og verður seinast. Nú því öll þjóðin; en hinir betri menn þekkja alltaf, en sæta af hinum öllum undan og líkama skilningunum. Skoði menn nú Þjóðsönd þáranda auka bók = sálarsk[illegible] Ísland. K. G. Ísakvate: Ísilands Íslands — Þá sjá menn hvernig þessa er hvorntveggja varið: hve hann var ofsóttur, hæddur og hrjáður og svikinn öllum skilningunum á sálunni hans og líkama, af flokki hatanda ljóss og sagna, sem var nú öll hin íslenzka þjóðin, af því hann var góður maður og vitur, hafði ýfirnáttúrlegar gáfur, af vilja Guðs, og var kjennari í öllum vísindagrein-unum og kveikti ekki hvörgunum, alskonar vísdómi, íþróttunum og lífsknum, uppi fimmingunum og uppgötvunum. Enn til að það dregi allt út, þegar hann var þeirra skraf einsvar, en þá skraf aukin afhverð náttúrunnar, og svo hvarnúk endi hann alltaf skaufasínar, á yfirnáttúrlegan hátt, því hann var alltaf hvalinn og píndur og hæddur og hrjáður — þá tóku þeir hann, kvörlistar Guðleisis í landinu: höfðingjar þjóðarinnar, flokksstjórnarar hins illa, í hugsun og verki — og alþýðan = hinir flokksfjelagsins = allur þorri þjóðarinnar — og gjörðu hvorntveggja allt sem þeir gátu honum ilt, allt eptir hana hingað af, og þannig hverju þeir nýtur alla byggingar anda hans, en hvorki og niðu og eyðilögðu á einnum hátt skáldunum hans í skrínusálunum, náttúrugripunum og bókasafni hans og fjármunum, jafnvel honum og hann bæði skaðaði æru og æru við alla þessu, þá hann átti að halda sig, undir jánhverju skilningunum og þvaldóminum sínum, sem

þeir lögðu á hann og yfir hann, og í þeim skilningunum járn fjölunum og dvig- og handarjárnunum sem þeir settu hann í, og hvar auk þeirra hinna þjálfa hugga og annars útalins þunga, sem þeir lögðu á hann, velningar launum og hlaðlausum, svefnlausan, kaupalausan og hvíldarlausan — nema 1. tíma af hvorjum 24 um eða sólarhringunum, sem hann mátti eiga handa sjer. Þá var hann að semja, það sem hann var að hugsa undir hvalanna þunga hinn tímann, hefði þetta og annað, og gjörði það allt, og þvílíkt stöðugt allt, á þann hátt, og með þeim meðölum og öflum náttúrunnar o. fl. sem enginn skilur enn, og menn ekki skilja —; Hann gjörði sig þenna eina tíma á sínum lagnum, og gat gjört sig það ekki lengi, og neyðist að þessum skáldunum, hefði hann ekki skoðað það svo, það væri ekki leyfilegt, eða eins þóknanlegt Guði, og hitt, að hlýða því er á hann var lagt, því hann trúði því fullilega, að Guð, sem almáttugur og alvís, mundi hafa einhverja útvegi að losa sig, og láta sig rjo-kuleysins, ef hann ætlaði sjer það, og vildi ekki láta sig neinast með þessu. Þannig hlýðir, að þessi aðferð var sönd á hvorum, og það verða þeir að uppskera seinna, en þá hvar atkvæðunar Íslands í þessum ákjörnum hans, væri Guði þóknanleg, þá var hann en kjennari vísdómsaðferð. Íslands, en þetta leit Guð meiri skaðarsakir, af raun væri hvorið með hann; en þess skemmi verður uppskeira Íslands, sem hann, eins og hvar annar, veikaði eðli sína og afhaftist það sem gat hvorið meiri gæfu í verki, eins og verndar hin atkvæðin af vísdóminum, en það var se-inna í verki ekki alþýðu og þjóðinni, og því gat það ekki, eins og skáldin, hvorið skraf allt í lífi og mátti, af því Ísland var líka afþótilkar til að hamra því allt er hann skarkaði í svarinu til annara betri og vísari þjóða en Ísl-ands var, sem ekki gjörsamlega afnám hjáleigir allra villu og allrar ílsku og allra synda, hatandi allt heilagt og Guð vissu: Afuskatin, með öllum sínum hér og ílsku, villunni syndunum og glæpnum, gjörir menn landsins í þeim Ísl-ands og gjöra hættur, níðandi og hafjátandi og hellandi allt gott, en setja hitt á stáll í mönnunum, hans verksm-einsog gráa hættur, níðandi og hafjátandi og bellandi allt gott, en setja hitt á skakk í mönnunum, hans verksmn-jadyunum, og því er ekki álandra þátt ekkert háleitt eða gott, vísdómur níu vegs við dygð þrýstist í landinu. Hvorgi hefur þetta illa hvorið fram eins skilsfullega í heiminum, af þeim mönnum eða hennunum þess þvílíkum — eins og á Íslandi, af öllu Íslendinga, hinir einmitt það gáfa er hann sendi þeim í sjer og í verkunum sínum og á þe-im, með kjenningunum hans, vísdómi og dáð og allt því sem í honum bjó og eptir hann liggur háleitt og gott o. f. Þeir líka sjer ekki nægja, með því að hindra, að nokkur útbreiðsla kjennist í skáld hans til annara landa og þjóða, svo þær gætu ekki tekið eptir honum, gjefið skáld hans út á þrent, eða kallað hann til sín, af og skoða þar að vísindunum í veldi; — Þeir líka sjer ekki finda að húsetja hann í landinu, og kvenna og sakka viða öllum skáldunum hans og gjöf og ekki heldur að veita hann í ógnarlegustum þvaldómum og fjötra — sakla—usann, af því hann var góður, skilinn og vitur, og vildi ekki lifa lífi þeirra skammar-flokks syndarinnar —; héldur tóku þeir hann og höfðu hann svoddan áðeins daglega, að því næstur skjótlu á 1000. menn, hefði einn-ig bara það af af þeim öllum, það sem var þá lagt á hann einann; og svo var mun hvað annað sem á hann var lagt, að 1000. hefði ekki afborið það, nje afborkað því, með mannlegum náttúrlegum öflum, en, af því hann var stórvitur, og kunni að knýja náttúruna og fl. þh., og vara lengst yfir það sjálfur allt, sem nokkur var nokkurstaðar að líkamans atgjörfi sem sálar-háleik — þá afbar hann allt þetta, og þeir þreyttu alltaf á honum af öllu hin illa og skilningunum, sem sjest lýsir á skáldunum hans af hverjum, þarsem minnst er á það. Hann gat með öflum náttúrunnar, og atgjörfi líkama hans og sálarþreki sínu, með aðstoð Guðs — rjett sig undan öllu þessu sem þeir lögðu á hann, og þeim — en hann gjörði það ekki — af því hann beið eptir því alltaf. að Guð gjörði það. en Guði hefur ekki þóknast það enn, og vill hann sjálfsagt reyna Íslands með þessu, svo hann uppskeri þess skemmra og meira himneskar gjafar, sem hann (Ísland) hefur látið meira og meira himnaríkis og látið af sínum vilja, og látið aðra hrjá sig og þvælka, því hann er ekki orsök í því, heldur þeir og því hér þeir sinni maklegu málagjöld — frá Guði þ. og Íslands og hafti [illegible]